І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го ВЕРЕСНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 25, 1959 No. 185. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ БУДІВЕЛЬНИЙ ЗАКОН

Вашингтон. — 23-го вересня президент Айзенгавер підписав третій будівельний законопроєкт без жадних коментарів. Два попередні законопроєкти Президент відкинув тому, що вони проєктували завеликі федеральні видатки на будівельні споруди. Третій законопроєкт також плянує видати більше від тієї суми, яку запропонував уряд, але не так багато, як попередні. Зараз після підписання закону Адміністрація Будівельної Програми повідомила про збільшення відсотків від різних родів будівельних позичок (морґеджів), які вона забезпечує. Те збільшення відноситься і до позичок на звичайні родинні доми, від яких досі платиться відсотки у висоті 5.25, а тепер треба буде платити по 5.75. Кожного року кілька сот тисяч родин користають із цих будівельних позичок. Відсотки від цих позичок можна було збільшити на основі давнішого закону, але адміністрація чекала на ухвалення Конґресом закону, щоб одночасно повідомити про збільшення відсотків і від інших родів позичок. Ці відсотки збільшили тому, щоб цим способом притягнути більше фондів до будівельної програми. Згідно з новим законом при будівельних позичках дисконт буде зменшений, але ту різницю, яка внаслідок цього виникне, платитимуть покупці домів при місячних ратах. Нові відсоткові ставки виносять по 5.75, але боржники мусітимуть ще платити по 0.5 відсотка на забезпечення урядом морґеджу. Інші важні пункти нового законопроєкту такі: Призначається 650 мільйонів долярів на відновлення домів в містах; збільшується висоту позичок для одніеї родини і зменшується готівку, яку треба наперед платити при купні цих домів. — Одночасно з повідомленням про підписання цього будівельного закону Білий Дім повідомив про аналізу видатків у зв'язку з іншими ухваленими законами, зроблену бюджетовим бюром, і ствердив, що згідно з цією аналізою зросли федеральні видатки на 547 мільйонів долярів в цьому фіскальному році, а спродовж сорока років, це значить в 2000 році, це дасть суму — 11,500,000,000 долярів. Ця аналіза стверджує, що демократи не мають права хвалитися, що їм вдалося зменшити бюджет на 1,881,000,000 долярів, бо з тієї суми треба буде пізніше привернути 848,000,000. В аналізі звертається увагу на те, що однією з причин недобору федерального бюджету є те, що демократична більшість не погодилася збільшити оплати від поштових посилок, і внаслідок цього поштовий уряд матиме коло 350 мільйонів долярів дефіциту. Аналіза стверджує, що оте зменшення демократами бюджету є фіктивне, бо Конґрес ухвалив деякі видатки на два роки, а уряд проєктував на чотири або на шість років.

Айзенгавер остерігає сталеварів і власників сталеварень

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 23-го вересня остеріг і сталеварів і власників сталеварень, що затяжний страйк в сталевому промислі може виявити злі сторони системи добровільних переговорів обох заінтересованих сторін. Президент закликав обидві сторони до сильніших змагань закінчити страйк. Цей заклик Президента опубліковано після одногодинної конференції Айзенгавера з секретарем праці Джеймсом П. Мічеллом, який нічого не міг сказати, чи Президент схоче скористати з закону Тефта-Гартлі про судову заборону страйку, що вже увійшов в одинадцятий тиждень тривання. Обидві сторони продовжують переговори, але все не доходять до навіть найменшого порозуміння, і голова АФП-КІО Джордж Міні недавно заявив, що страйк потриває ще довший час.

В серпні індекс цін становив 124.8 %

Вашинґтон. — Статистичне бюро при департаменті праці повідомляє, що індекс цін на товари першої потреби в серпні ц. р. становив 124.8 відсотка, це значить був на 0.1 відсотка менший в порівнянні з липнем ц. р. і на 24.8 відсотка більший в порівнянні з пересічними цінами в 1947-1949 роках, коли він становив 100. Незначне зменшення індексу спричинило подешевшання харчів, ціни яких в серпні зменшуються. Але всі інші ціни зросли в порівнянні з липнем ц. р. Збільшилися видатки на мешкання, транспорт, дозвілля. Між харчами подешевшало м'ясо, але подорожчали молочні продукти. Та все ж таки серпень ц. р. — це перший місяць, в якому індекс цін обнизився. Директор статистичного бюра Г. Райлі відмовився передбачати, який індекс цін буде у вересні, але він сказав, що деякі познаки вказують на те, що індекс цін буде збільшуватися.

Айзенгавер підписав закон про допущення нових іміґрантів до ЗДА

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 22-го вересня підписав закон, згідно з яким коло 57,000 нових іміґрантів зможе прибути до ЗДА, щоб об'єднатися з своєю родиною. Цей закон дозволяє приїздити до ЗДА членам родин поза теперішньою квотою. Найбільше, бо коло 30,000 осіб, скористають з нового закону італійці, бо стільки їх зможе прибути сюди поза італійською квотою. Крім того з нового закону зможуть скористати мешканці Портуґалії, Греції, Юґославії і Польщі. Новий закон в рямках квот дає першенство на іміґрацію тим особам, які мають близьких кревних у ЗДА, що є американськими громадянами або мають право на постійний побут в цій країні. Новий закон підтримував конґресмен-демократ Френсіс Волтер із Пенсилвенії, голова конґресової підкомісії для справ іміґрації. Уряд домагався ухвалення цього закону.

В АМЕРИЦІ

● У Мюнсінгу, Мишиґен, 41-річна Дора Ларсон плила моторовим човном по озеру із своїми 10 дітьми у віці від 5-ох місяців до 15-ох років та чоловіковим братом, 64-річним Гарі. Човен перевернувся і всі вони втопились, бо ніхто з них не вмів пливати. З цілої родини залишився в живих батько цих дітей і найстарша донька Доріс, яка в той час була в школі.

● Невістка нюйоркського ґубернатора Рокефеллера, Анна Марія Расмуссен із Норвеґії, записалася на Колумбійський університет для вдосконалення своїх знань з англійської мови. В 1956 і 1957 роках вона вже студіювала в Ню Йорку, працюючи як покоївка в родині Рокефеллера.

● Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив, що не треба дуже турбуватися запальністю совєтського прем'єра, бо Хрущов — добрий актор і вміє панувати над своїми нервами.

● Маленька мавпочка Бейкер, яка навесні ц. р. літала в космічні простори і щасливо звідтам вернулася, перебуває в ізольованій і позбавленій всякого роду бациль кімнаті у шпиталі летунської бази в Пенса коля на Флориді. Досліджують, який вплив мало на неї космічне проміння під час лету.

Хрущов закінчує свою поїздку під посиленою охороною органів безпеки

ХРУЩОВ В КУКУРУДЗІ

Нікіта Хрущов з американським фармером Ґарстом (третій від ліва) під час оглядин його кукурудзяних піль в Кун Репідс, стейт Айова.

Питсбурґ. — В середу 23-го вересня вночі совєтський диктатор Нікіта Хрущов прибув до Питсбурґу після відвідин кількох фарм у стейті Айова, де він захоплювався кукурудзою і використовував кожну нагоду, щоб підкреслити вагу і значення мирних змагань між СССР і ЗДА в сільсько-господарській та інших ділянках. Під час перебування в Кун Репідс, на великій кукурудзяній фармі Ґарста, Хрущов, що називав себе багато разів переконаним атеїстом, заявив, що в сільсько-господарському змаганні між ЗДА і Совєтами Бог стоїть по боці останніх, бо вони розумні і добиваються швидше і кращих успіхів і досягнень у своєму сільському господарстві. На фармі Ґарста Хрущов відбув довшу розмову із колишнім демократичним кандидатом на Президента Адлеєм Стівенсоном. В розмові, що торкалася справ роззброєння, торгівлі, економіки й ідеології, Хрущов підкреслював можливість роззброєння з допомогою інспекцій, які мали б бути здійснювані поступово, етап за етапом. Під час перебування Хрущова на фармах в Айова, як і потому в Питсбурґу, охороняли совєтського прем'єра цілі з'єднання уніформованих і неуніформованих поліцистів, детективів й аґентів. В Айова до охорони Хрущова влучено теж і вояків із 34-ої дивізії Національної Ґвардії, що їх поуставлювано вздовж доріг, якими проїжджав Хрущов. Дотримувано тих заходів безпеки не зважаючи на те, що Хрущов та його прибічні чекісти не бачать тепер буцімто потреби в такій посиленій охороні і вимагають їх полегшення. В розмові з журналістами совєтський амбасадор Меншіков признав навіть, що в справі з відвідинами Хрущова у Діснілєнд винуваті не тільки американці, але й теж Совєти, які непотрібно побоювалися за безпеку Хрущова. Під час приїзду Хрущова до Питсбурґу летовище, куди він мав приїхати, пікетували мадярські й інші втікачі, але, щоб оминути зустрічі Хрущова із ними, його завезено на інше летовище. З Питсбурґу Хрущов від'їжджає до Вашинґтону і потому до Кемп Дейвід, де відбудуться кінцеві розмови між ним і през. Айзенгавером.

ОСІННІЙ ФЕСТИН НА СОЮЗІВЦІ З КІНЦЕМ ЦЬОГО ТИЖНЯ — ПОБАЖАНЕ ВІДПРУЖЕННЯ

Союзівка, Керґонксон. — В найближчу суботу і неділю, 26 і 27-го вересня, на цій вже досить опорожнілій після вакаційної багатолюдности оселі УНСоюзу, відбудеться чи не перший в сезоні, але вже традиційний для Союзівки осінній фестин, головною атракцією якого буде вибір „Міс Союзівки" на 1960-й рік в суботу ввечорі. Організатори фестину вважають, що така імпреза буде побажаним відпруженням від багатьох політичних здвигів та демонстрацій, що відбуваються від часу приїзду до цієї країни совєтського диктатора. Вибір „Міс Союзівки", що відбудеться під час забави в суботу ввечорі, буде попереджений програмою гуморесок і фейлетонів, у виконанні відомих наших фейлетоністів Миколи Понеділка та Івана Керницького. Згідно з інформаціями, програму цього вечора можна б загально окреслити: „відвідини Хрущова на весело". Микола Понеділок буде також майстром церемонії під час вибору „Міс Союзівки", що відбудеться під час забави, до якої гратиме оркестра Р. Бінерта з Нюарку. Крім цих розваг, в програмі фестину є також сенсаційні відбиванкові змагання чемпіона Канади „Торонто Естонієнс" та УВК „Плай", чемпіона Сходу ЗДА. Управління Союзівки поробило всі потрібні заходи, щоб примістити та відповідно заопікуватись кожною кількістю сподіваних гостей, між якими очікується зокрема багато молоді.

Відбиванкова команда клюбу „Торонто Естонієнс", чемпіона відбиванки Канади, яка змагатиметься з Українським Відбиванковим Клюбом „Плай" з Ню Йорку на Союзівці вже цього вікенду. Естонці недавно репрезентували у відбиванці Канаду на Панамериканських Ігрищах в Шикаґо.

МИРНІ УКРАЇНСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ХРУЩОВА ВІДБУЛИСЯ В КЛІВЛЕНДІ, БОСТОНІ, БРИДЖПОРТІ ТА ІНШИХ МІСТАХ

Крім мирних українських демонстрацій проти Нікіти Хрущова в Ню Йорку, Филаделфії, Сиракюзах, Дітройті та ряді інших міст, про які вже була згадка, тепер ще наспіли повідомлення про подібні демонстрації в Клівленді, Бостоні, Бриджпорті та інших громадах. Великого розголосу набрала, як це можна вносити з пересланих гол. радним УНС п. Д. Шмаґалою вирізків місцевих американських газет, зокрема мовчазна маніфестація в Клівленді, підготована Американськими Приятелями Антибольшевицького Бльоку Народів та окремим Координаційним Комітетом українців, білорусів, естонців, лотишів, литовців, мадярів, хорватів і словінців. „Близько 10,000 гордих американців ішли походом долиною міста Клівленду в суботу 19-го вересня пополудні в масовому протесті проти відвідин Нікіти С. Хрущова" — пише „Клівленд Плейн Ділер" з 20-го вересня, цитуючи написи на таблицях, переважно українські, та подаючи вияснення керівників маніфестації про її причину і ціль. В цій самій газеті поміщена також фотознімка, як Йосип Трибунський і Іван Безґлоф читають англомовну „Свободу", видану з нагоди відвідин Хрущова та з доказами його злочинів на Україні, хоч в дописі під фотознімкою подано, що це „хорватська газета описує історію Хрущова". Між іншим, раніше, подібна помилка трапилась і в підписі під фотознімкою з маніфестації в Ню Йорку, надрукованою в „Дейлі Нюз", в якому під фотографією скомасованих українських демонстрантів та з написами з українськими гаслами на таблицях, подано, що це „мадярські демонстранти". — Текст новинок ці помилки випрявляє.

Подібна демонстрація з подібним відгомоном в місцевій американській пресі відбулася 19-го вересня також в Бостоні, Масс., як інформує п. М. К. Маніфестацію приготовив обраний з усіх представників поневолених Москвою країн окремий Комітет, в якому українці грали головну ролю. Подробиці цієї демонстрації будуть подані в окремому дописі в чергових числах „Свободи".

Демонстрація в Бриджпорті, Конн., відбулася в неділю 20-го вересня, і була зорганізована українською та мадярською групами. Демонстрація відбулася в міському парку над морем, з участю священиків обох українських церков та посадника міста Семюеля Тедеска, що виголосив відповідну промову.

В Англії цілою парою розгорнулась передвиборча кампанія

Лондон. — Всі три англійські політичні партії, особливо ж Консервативна, що перебуває при владі, та найповажніша її суперниця Партія Праці, розгорнули вже гарячу передвиборчу кампанію. Прем'єр Геролд Мекмілен виголосив свою першу передвиборчу промову в Менчестері перед 8,000 співпартійців. Лідер соціялістичної Партії Праці Гю Ґейтскелл промовляв одночасно в Брістолі. 29 ц. м. вони обидва промовлятимуть в промисловому центрі Ґлескові. Консерватисти вживають за головні виборчі арґументи — стабільність політики, успіх переведених ними реформ та конечність репрезентування ними Англії в конференціях „на вершинах". Вони закидають соціялістам небезпечне експериментування у внутрішній і закордонній політиці та брак єдности всередині власної партії. Знову ж соціялісти закидають консерватистам — легковаження молоді, бідних і старих, та поручають себе, як кращих контрагентів у переговорах з большевиками. Виборчий бій 8 жовтня ц. р. йтиме за 630 мандатів. Шанси консерватистів ніби ліпші, але їхня перемога не є стовідсотковою певна.

● 83-річний західньо-німецький канцлер Аденауер заявив, що коли в англійських виборах виграють консерватисти і прем'єром залишиться Геролд Мекміллен, то він, Аденауер, ще в жовтні поїде до Лондону, щоб обговорити там розбіжності між Англією і Німеччиною. Аденауер не хоче говорити з англійськими соціялістами, які, не порозумівшись з німцями, пропаґують, по лінії бажань Москви створення безатомової і роззброєної зони в Середній Европі.

Помер Карло Аріо, німецький журналіст, кол. старшина УГА

Карло Аріо

Бонн. — Ще 27 серпня ц. р. помер тут після важкої недуги Карло Аріо, один з редакторів державного Пресового Відділу, як референт для східньо-европейських справ, професійний журналіст, який все своє життя був найбільшим приятелем українців. Покійний народився 7 серпня 1896 року в Камінці Струмиловій на Західній Україні в родині німецьких колоністів. Видалений з польської гімназії у Перемишлі скінчив тамошню українську гімназію, де й склав матуру. Після розпаду австро-угорської армії вступив добровольцем до Української Галицької Армії, з якою перебув усю кампанію в Україні та опинився в таборі інтернованих на Тухолі. Володів знаменито у мові і письмі українською мовою та зберігав найглибший сантимент для України і її визвольних змагань, все своє життя втримував теж із українцями, серед яких мав багато особистих приятелів, найтісніші зв'язки. Між двома світовими війнами був пресовим референтом Німецького Клюбу в польському соймі у Варшаві, кореспондентом різних німецьких часописів та під кінець — представником офіційної німецької пресової аґенції Дойтшес Нахріхтенбюро. Як муж довіря Німецького Клюбу був редактором спільного органу Бльоку національних меншин у Польщі, чотиромовного квартальника „Націо" у Варшаві. За його кореспонденції з Ужгороду в критичних днях Карпатської України був шиканований поляками, з загрозою арештування і видалення з Варшави. За другої світової війни працював, як кореспондент німецької преси спершу з Польщі, потім Відня. Після катастрофи Німеччини працював якийсь час в українських еміґраційних установах. Відзначався надзвичайно благородною вдачею. Його смерть є великою втратою для української справи взагалі та зокрема для української громади в Німеччині.

ІРЛЯНДІЯ ПРОПОНУЄ В ОН МІЖНАРОДНУ ПОЛІЦІЮ ДЛЯ СЕРЕДНЬОЇ ЕВРОПИ

Об'єднані Нації. — Ірляндський міністер закордонних справ Франк Айкен у своїй промові на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в минулу середу 23 ц. м. запропонував, щоб краї середньої Европи обсадити міжнародною поліцією, яка ґарантувала б їх спокій, безпеку і непорушність. Однак водночас ця міжнародна поліція була б ґарантом, що ніодна з тих країн не стане загрозливою для миру. Таким чином, ірляндський міністер прихилився до попередніх проєктів на встановлення в середній Европі безатомової смуги. Вона охоплювала б усю Німеччину, Польщу, Чехословаччину й інші нинішні сателітні держави. Совєтські війська мали б бути відкликані на схід від нинішніх кордонів Совєтського Союзу, а американські війська відійшли б з Німеччини до Франції. Німеччина була б з'єдинена у формі конфедерації нинішніх двох німецьких держав, а Берлін став би столицею з'єдиненої Німеччини. Німеччина мала б стати „цитаделею миру і бар'єром проти війни під якоюсь системою міжнародної ґарантії". З'єдинена Німеччина, Польща й інші східньо-европейські країни мали б стати „обширом права, вільним від чужинецьких військ, від зброї для „бліцкріґу" і масового винищування, та предметом інспекції і ґарантії збоку Об'єднаних Націй". Міністер Айкен настоював теж, щоб держави, які мають атомову зброю, зобов'язалися не давати її іншим країнам, а всі інші країни, члени ОН, щоб зобов'язались не приймати атомової зброї від атомових держав. — На тому самому засіданні Генеральної Асамблеї промовляв теж югославський міністер закордонних справ Коча Попович, який хвалив однаково загальникову пропаґандивну пропозицію Хрущова щодо генерального міжнародного роззброєння, як і плян, пред'явлений англійським міністром Ллойдом, що передбачує міжнародну контролю для трьох стадій договору про припинення атомових дослідів і виключення сферичного простору з будь-яких військових плянів. — Ірляндський міністер признав, що створення великої міжнародної поліції для країн середньої і східньої Европи вимагало б поважних коштів та що з уваги на теперішні фінансові клопоти, зв'язані з утриманням міжнародної поліції на ізраїльсько-арабському терені, можуть викликати сумніви щодо реальности такої пропозиції. Тому він пропонує, щоб згори створити відповідний великий фонд для такої нової міжнародної збройної формації. — Щодо першої реакції великих держав, то речник СССР заявив, що Совєти є за роззброєння середньої Европи, але проти міжнародної поліції. Совєтський речник не сказав теж нічого, чи СССР погодився б забрати свої війська вглиб совєтської території.

В Ляосі відновились бої

Вісеніян. — Всупереч первісним вісткам, що з приїздом місії Об'єднаних Націй до столиці Ляосу у тій країні припинились бої з партизанами, шеф штабу ляоської армії ген. Уан Ратікон заявив, що в останніх 48 годинах відбулись сутички з партизанами на терені провінцій Семнеуа і Люанґ Пробанґ. Сімох вояків ляоської армії ранено та чотирьох партизанів убито. Місія Об'єднаних Націй все ще перебуває в столиці Ляосу. За твердженням тамошніх американських кореспондентів, члени місії Об'єднаних Націй критикують ляоський уряд, який з невиясненних причин до цього часу не зорганізував переслухання місією ОН сімох північно-в'єтнамських військових полонених, що мало стати найважнішим доказом, що комуністичний північний В'єтнам переводить збройну аґресію проти Ляосу. Члени місії ОН скаржаться теж, що коли б вони навіть хотіли відвідати північну смугу Ляосу, найбільш охоплену комуністичною інфільтрацією, то не приготовано для них відповідних засобів транспорту. Над ситуацією в Ляосі нараджувались теж військові командати Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО) в столиці Сіяму Банґкоку. Військовики з Сіяму і Філіппін дораджують прийти негайно Ляосові з активною допомогою, зате військові кола Англії, Франції, Австралії і Нової Зеляндії ставляться до цієї справи дуже обережно. ЗДА не зайняли ясного становища.

У ВАРШАВІ ОБМЕЖЕНО ПРОДАЖ М'ЯСА

Варшава. — Харочва криза у Польщі дійшла до того ступня, що у Варшаві проголошено норми для купна-продажу м'яса. Ніхто з мешканців Варшави не має права купити більше, як $3\frac{1}{2}$ фунта першоякісного, або $4\frac{1}{2}$ фунта другоякісного м'яса тижнево. Однак спілка м'ясарів відразу оприлюднила, що м'ясарські крамниці не мають змоги заспокоїти потреби споживачів і за цими обмеженими нормами. Перед харчовими крамницями є довгі черги.

У СВІТІ

● Антоні Ілен, колишній прем'єр Англії, наприкінці минулого тижня несподівано занедужав на пропасницю. Такі самі симптоми попередили його недугу в 1957 році, коли йому зроблено операцію печінки.

● Східньо - німецька поліція протягом п'ятьох годин переслухувала римо - католицького єпископа із східнього Берліну, д-ра Альфреда Бенґша. Єпископа забрали на поліцію безпосередньо після того, як він поскаржився міністерству внутрішніх справ, що знайшов у своєму помешканні підслухові апарати і що від довшого часу всі його телефонічні розмови підслухують.

● У горах Гімалаях експедиція альпіністок під проводом француженки Кльод Коґан розбила шатра на висоті 19,000 стіп. Вона прямує на шпиль Чо-ю висотою 26,867 стіп.

● Західньо - німецькі промисловці рішили признати Греції довготерміновий кредит у висоті 200 мільйонів марок ($47,500,000), а німецький уряд крім цього признав додаткових 100 мільйонів ($23,800,000) з державної каси на облегшення закупна машин та інших товарів.

● У Ґлесґов, в Шотляндії, вибухла в копальні вугілля на глибині 1,000 стіп пожежа, яка замкнула вихід 47 вуглекопам. Щоб запобігти експльозії, яка поширила б пожежу вмпомповано в копальню тисячі ґальонів води. Назовні розгривались розпачливі сцени. Уряд, міська управа і робітничі спілки поспішили з допомогою родинам робітників, що загинули в цій катастрофі.

● В столиці Афганістану, Кабулі, сталася революційна для тамошніх соціяльно-родинних відносин подія: у зв'язку з офіційною візитою прем'єра Індії Джвагарлала Неру на бенкеті, влаштованому в його честь, уперше з'явилися жінки афганських достойників — без традиційних серпанків („чадр") на обличчях. Прем'єр Сардар Мохаммед Дауд Хан минулого тижня звернувся з відповідним закликом до членів уряду, генералів і інших достойників, запрошених на бенкет. Неру в своїй промові говорив про конечність прогресу.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ БОЛЕНА

Особа американського дипломата Чарлза Болена віддавна була і є предметом палких спорів в американських політичних колах. Стоячи кругло 30 років на службі державного департаменту (має тепер 55 років), він був призначений на початку своєї службової кар'єри для спеціяльного студіювання східньо-европейських справ. Він добре вивчив російську мову і був одним із організаторів американської амбасади в Москві після визнання СССР Америкою в 1933 році. Праві кола Республіканської партії закидали йому, що він, як дорадник покійного президента Ф. Д. Рузвелта, був головним винуватцем злощасного Ялтинського договору з 1945 року. Тому закордонна Комісія Сенату ставила поважні перешкоди при затвердженні Болена на становищі амбасадора ЗДА в Москві в 1953 році. Через чотири роки після того Болена перенесено до Манілі, як амбасадора ЗДА у Філіппінах, де він вів складні переговори у справі американських баз в тій країні. Деякі американські коментатори твердили, що пок. державний секретар Дж. Ф. Доллес „заслав" Болена до Філіппін внаслідок розбіжностей із ним у справах політики супроти СССР, інші заперечують цьому і твердять, що сам Болен просив відкликати його з Москви, де чужинецькі дипломати живуть в препоганій атмосфері, ізольовані від зовнішнього світу. В найближчому часі Чарлз Болен займе нове становище: спеціяльного дорадника державного секретаря Гертера. Хоч в офіційному повідомленні не говориться докладніше про функції, зв'язані з тим новоствореним у державному департаменті становищем, проте загально вважають, що Болен буде дорадником спеціяльно у справах політики і тактики супроти Совєтів.

Маючи марку одного з кращих американських знавців східньо-европейських справ, Болен водночас має в політичних колах народів, уярмлених Москвою, опінію дипломата, що недоцінює визвольні рухи цих народів і прихиляється до концепції єдиної неподільної Росії. Сам він не забирав у цих справах голосу, але вказують, наприклад, на такі факти, як упертість, з якою він боронить Ялтинський договір, і слова теплого признання під його адресою, сказані Хрущовим з нагоди відкликання його з Москви в 1957 році. До речі, Болен твердить, що зло Ялтинського договору не в його тексті, а в тому, що Совєти його зламали, не допустивши до вільних виборів у країнах Східньої Европи та повівши нельояльну політику в Кореї. Не заперечивши основній базі, на якій побудовано Ялтинський і Потсдамський договори, а саме — віру в можливість коекзистенції з СССР і спільного з ним порядкування світовими справами, — Болен тим самим дав аргументи в руки своїм противникам, що вбачають у ньому наче речника коекзистенціоналізму.

На цій підставі Джек Стіл, вашингтонський кореспондент концерну Скріпса-Говарда, пов'язує нове призначення Болена ніби з дальшим відхиленням американської закордонної політики від курсу, веденого Дж. Ф. Доллесом. Однак, існують дуже розбіжні думки, чи самий той курс дійсно підлягає зміні. През. Айзенгавер кількакратно заперечив цьому, заявивши, що ще за життя Доллеса обговорювано можливості різної тактики супроти Совєтів, і що пливкість тактики ні в чому не порушує принципів американської політики. Айзенгавер пояснював цим і запрошення Хрущова до Америки, як один із ходів в шуканні доріг до миру. „НИТаймс" в редакційному коментарі з приводу нового призначення Болена прославляє його, як „видатного, досвідченого і відданого" державного урядовця з найвищими кваліфікаціями і таврує „диковинну атмосферу мек-картизму", що ніби далі висить над закордонно-політичною службою ЗДА.

Нема сумніву, що американський дипломат, який довгі роки провів у Москві, пізнав Москву і її правителів. Пригадують, наприклад, що це Болен перший схопився і вийшов із залі на дипломатичному прийнятті в Москві, коли Хрущов обіцяв „угробити" західній світ, і що цей його вихід із залі потягнув сецесію всіх приявних дипломатів. Закордонної політики великодержави не може в наших часах ані устійнювати, ані змінювати ніякий один урядовець. Тим паче взаємини між ЗДА і СССР залежать передусім від Москви, а не від Вашингтону. Москва штовхнула ЗДА на шлях зброєння, Москва довела до холодної війни, від Москви залежить, чи такий примирливий жест, як запрошення Хрущова, приведе дійсно бодай до нової передишки в міжнародній ситуації, чи стане лише короткотривалим епізодом, який покищо — як твердить Джеймс Рестон — згущує, а не розріджує атмосферу. 1959 рік не є ані 1933-им, ані 1945-им роком. Американська політична думка поступила багато вперед. Америка багато дечого навчилася і з Ялти і з багатьох інших прикладів взаємин з червоною імперіялістичною Московією. Час покаже, чи і наскільки з того досвіду скористав також Чарлз Болен, новий дорадник Державного Департаменту в совєтських справах.

РОСІЙСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ І ХРУЩОВ

Політична російська еміґрація, яка хвалиться не тільки своїм антибольшевицьким наставленням, але й навіть своїм буцімто активним антибольшевицьким спротивом та різними ударними антикомуністичними кампаніями, не провела у зв'язку із приїздом Хрущова до ЗДА майже ніякої протестаційної акції. В більшості випадків проводи російських еміґрантських організацій та об'єднань обмежилися загальними закликами і заявами, без будь-якого політичного спрямування. Участь російських еміґрантів в антихрущовських демонстраціях і пікетуваннях у Ню Йорку була майже ніяка, про що можуть свідчити звідомлення й фотографії, вміщені в американських газетах, в яких виступають передусім українці, а за ними мадяри, балтійці й білоруси.

Якщо ж переглядати російську пресу, то перше, що впадає в очі — це намагання представити відвідини Хрущова у ЗДА, як подію великого значення, а самого Хрущова — вже не як репрезентанта совєтської, але таки російської імперії, як щирого російського патріота і державного мужа, що дбає тільки про добро Росії.

Дуже характеристичний перекрій настроїв загалу російської еміґрації до совєтського диктатора і кривавого ката поневолених червоною Москвою народів дав еміґрантський публіцист Вячеслав Завалішин у своєму огляді п. н. „Еміґрація біля телевізорів", надрукованому в „Новому Русском Слові" з 19 вересня ц. р. Ствердивши, що під час виступів Хрущова, передаваних в американській телевізії 16 вересня ц. р., „сотки, якщо не тисячі еміґрантів не могли відірвати очей від телевізійних апаратів", В. Завалішин реферує реакцію „русских еміґрантів" різного світогляду на хрущовські виступи. Поза деякими неґативними оцінками, більшість російських еміґрантів висловилися про Хрущова цілком позитивно, як про російського державного мужа і патріота.

„Погоджуюся з вами, що Хрущов ніякий філософ, — заявляє замериканізований, тепер большевизуючий скульптор. — Але в ньому є якась підземляна, первісна мудрість, яка поклала свій грубий, але здоровий відтиск на ціле його обличчя. Я сам можу представити собі його примітивним атлантом... але таким, що на його плечах тримається слава і могутність сучасної Росії".

На заяву колишнього царського офіцера, що Хрущов показався йому „хамуватим купцем", якому просто по-диявольськи добре ведеться, відповідає російський „патріотично настроєний" маляр, що Хрущов — це „приємний мужик", у якого простацьке обличчя, але велика голова, значить „ума палата". Хрущов не підведе — запевняє цей маляр, „він і за себе і за всю Росію постоїть".

Проти порівнянь Хрущова з Гітлером, мовляв, він такий самий, як Гітлер, грубіян і хам, зокрема проти висловленого професором російської мови в одному з американських університетів ствердження, що в мові Хрущова є щось психологічно рідне з мовою Гітлера, запротестував дуже гостро інший професор, теж із російських еміґрантів, але „просовєтсько настроєний". „Ну, знаєте, — заявив він з обуренням, — порівнювати Хрущова з Гітлером, це трохи гірше, як блюзнірство. Не знаю, як там з брутальністю, але мова у Хрущова яскрава, соковита, народна... На відміну від Гітлера, Хрущов користується словом, не як ломакою чи дрючком, але... як би це сказати... як склянкою міцного самогону на добру здорову закуску".

Ще інший, як заявляє Завалішин, „новоспечений совєтський патріот" з-поміж російських еміґрантів обороняв Хрущова проти закиду, що він спритно і хитро підводить „базу фанатизму під розбій на великій дорозі". Хрущов — це „не далекий до дійсности теоретик, — казав той еміґраційний совпатріот, — але людина, яка самовіддано любить Росію і зі звірячою лютістю обороняє національні інтереси своєї країни. Його (Хрущова) девіз — для Росії, в ім'я Батьківщини будь готовий на все!"

Ще інший російський еміґрант, колишній кронштадтський матрос, обурився заявою одного із троцькістів, що Хрущов — це „темна тварина, яка береться вирішувати світові проблеми". Хрущов, за словами цього матроса, це все ж таки роботяга. „Плювати на те, що він у кабінетах не висиджує штанів і що він не вчений у книжковій казуїстиці... Але ж зате він знає народну справу і служить їй не за страх, а за совість".

Приведені тут заяви російських еміґрантів свідчать не тільки про злам, що його міг довершити приїзд Хрущова в еміґрантській ментальності, але передусім вони підтверджують висловлюваний вже давніше представниками поневолених Москвою народів погляд, що російська еміґрантщина у своїй більшості ставиться прихильно до совєтського режиму і про ніяку боротьбу з ним не думає, а, навпаки, готова деколи за нього постояти, як за оборонця „російських інтересів" і єдности Росії.

Просовєтська тенденція і прохрущовські настрої — явище, яке все більше охоплює загал російської еміґрації. Настрої ці наявні не тільки в поглядах та балачках низової російської еміґрантської маси, але й у виступах провідних російських публіцистів і діячів. Вони може не такі одверті й виразні, але все ж ці настрої починають здобувати собі чимраз більше право громадянства в провідних колах російської еміґрації. Характеристичною ілюстрацією таких настроїв може бути і стаття російського публіциста Михайла Корякова в цьому ж „НРСлові" (з 20 вересня ц. р.) п. н. „Без языка", в якій автор бере в оборону московське православіє проти закиду в беззастережному служінні державному режимові, а совєтську „Правду" — проти закиду в фальшивому представлюванні американської дійсности, мовляв, стільки ж дурниць та брехонь про Росію друкують американські журнали, такі, як наприклад, „Лайф". В дальшому Коряков доводить, що практика служіння церкви державі прийшла в Росію із ... Заходу (де ідею освіченого абсолютизму впровадив Петро І за спонукою Теофана Прокоповича), так само, як із Заходу занесено до Росії ... марксизм. Згаданий автор статті в „НРСлові" протестує й проти того, щоб Хрущова називати „царем Нікітою", і стверджує, що для того, щоб Хрущов міг прозріти й побачити іншими очима американську дійсність, треба, щоб американці також прозріли і дивилися іншими очима на ... Росію і на російську дійсність.

В такому ставленні справи і в таких настроях треба шукати причини того, чому російська еміґрація не взяла загальної участи в демонстраціях проти Хрущова.

Д-р Любомир Винар

ПОХОДЖЕННЯ МАКСИМА КРИВОНОСА

В українській історіографії і публіцистиці донині панує погляд про шкотське походження Максима Кривоноса, який відіграв одну з провідних роль у ранній фазі козацької революції 1648-го року. Слід ствердити, що цей погляд базувався головно на твердженнях Вячеслава Липинського та І. Борщака, які вважали цього організатора української черні — аґентом якоїсь протестантської держави — найправдоподібніше Англії. В свою чергу наші історики свої висновки базували на дуже непевному німецькому анонімному памфлеті з 17-го століття, в якому Кривоноса згадується, як „уродженого шкота", а заразом хороброго вояка та козацького генерала.

Ясно, що гіпотезам наших істориків бракує безпосередніх документів про аґентурну роботу Кривоноса, а тим більше про його шкотське походження, зокрема важко його назвати аґентом Англії, бо на це немає найменших даних. Здогад Липинського, немов Кривонос — шотляндець прибув 1648-го року в Україну, доволі неправдоподібний. Сумнівно, щоб чужинець без знання психології української черні за короткий час зумів зорганізувати боєздатну селянську армію.

Натомість існує ціла низка даних, які вказують на автохтонне походження Кривоноса. Напр., Голінський у своїх записках пише про нього, як про мешканця Острога, а одне джерело вказує на його ковальський фах у маєтностях Ю. Немирича на Чернігівщині. Донеслося також декілька листів Кривоноса до ротмістра Корицького, з яких виходить його автохтонне походження. Крім того, відомо, що після його смерти діяв його син Кривоносенко (1649-1654), який був козацьким полковником. Всі ці вістки підтверджують наш здогад про українське походження Кривоноса.

На жаль, про його юнацькі роки майже нічого не знаємо. Залишилася тільки нотатка львов'янина Кушевича, який, на основі оповідання Кривоноса, писав, що він з молодих років брав участь в козацьких морських виправах і був відомий як відважний вояк. Отже, в молодих роках Кривонос козакував і, мабуть, належав до значних козаків — бо під Жовтими Водами був уже сотником і послом до польського табору. Якщо припускати, що в 1648 р. він був відомим козаком і мав уже дорослого сина, то можна оцінювати його вік на 40-50 років, а дату народження віднести на початок XVII століття (1600-1610).

Свого часу В. Липинський у книзі „З дзєюв України" видрукував сучасну польську гравюру-карикатуру „значного козака Кривоноса" з мушкетом. Липинський і Грушевський сумніваються щодо автентичности цього портрету, з уваги на його карикатурний характер. Проте, ця гравюра є одиноким сучасним портретом Кривоноса, а тому в її рисах слід добачати деяку правдивість. Наприклад, його вуса та переломаний ніс — через який його називали Кривоносом або Перебийносом.

Підсумовуючи повищі думки, здогадуємось, що Кривонос був значним козаком, який брав участь у численних морських виправах. Він народився в Україні, але перед 1647-им роком міг бути на морській службі якоїсь европейської держави. В 1648-му році проживав на Січі, де й прилучився до Б. Хмельницького.

На марґінесі цієї замітки бажано відмітити, що українська історіографія не присвятила Кривоносові жадної окремої студії, що висвітлювала б діяльність цієї кольоритної особистости XVII століття. Навпаки, устами В. Липинського, Кривонос був засуджений як руїнник козацької державности в противагу до державницького діяння української шляхти. В свою чергу народницька школа оцінила Кривоноса як великого приятеля простолюддя — цю ж саму оцінку задержали сучасні совєтські історики. Як одні, так і другі історики у своїй оцінці виявили своєрідну тенденційність. Максима Кривоноса не можна ізолювати від народної маси, виразником якої він став в ідеологічній і мілітарній площинах всестанової революції 1648-их років. Такий підхід причинився до неповної оцінки М. Кривоноса і його революційної діяльности, що мала додатні і від'ємні сторінки, подібно, як кожна історична особистість чи історичне явище.

Індії грозить нова комуністична диверсія

Ню Делі. — Індійський уряд дістав інформації, що в індійській частині Кашміру настільки зросла комуністична явна і підпільна аґітація, що можна сподіватися вибуху заворушень чи спроби опанування місцевого автономного державного апарату. На терені Кашміру — кажуть — може повторитись та сама історія, що була в автономній провінції Кераля, де комуністи захопили були владу і довели своєю політикою у тій провінції до стану громадянської війни, поки президент Індії не скинув декретом комуністичний уряд. Кашмір є від 1947 року предметом спору між Пакістаном і Індією. Обсаджена індійською армією більша частина Кашміру належить тепер до Індії, як її інтеґральна частина. На чолі автономного уряду стоїть прем'єр Бакші Ґулям Мохаммед. Кашмір межує безпосередньо з окупованим китайськими комуністами Тибетом. Саме на території Кашміру комуно - китайські війська перевели аґресію, про яку говорив прем'єр Неру в парляменті.

ПРО РІДНУ МОВУ

(Невеселий фейлетон)

Понесло мене в суботу на нюйоркський пляж, докладно сказати б на Раковей Біч. Сонце було для мене дуже ласкаве, і оце тиждень вже не можу злізти з ліжка. Набридло вже читати. Отож лежиш і думаєш, думаєш і лежиш. І чого вже не передумаєш за той час! Начитавшись досхочу, бачу, як на долоні, велику силу та багатство рідної мови. Я все цікавився розвитком нашої мови і також рідним писанням. Нічого зрештою в тім дивного, бо я був во дні они завзятим комбатантом у гарячій війні між йорчиками і куцохвостою фонетикою. Хоч захватив раз не друкованого йорчика, а друкованого ворчика — все ж таки наша взяла. Взяла та не надовго. Куцохвості фонетиківці почали між собою традиційні межиусобиці, на щастя змодернізовані на взір холодної війни. Маємо нині апострофівців та антиапострофівців, з „і" та „ї" нема порядку, і, мабуть, в азбуку прийдеться впровадити ще „і" з трьома крапками. Дальше, одні є за „Кобзар", а другі за „Кобзарь", одні за „Вістник", а другі за „Вісник", одні за „инколи", а другі за „інколи", одні за „жадний", а другі за „жодний", одні за „ріжний", а другі за „різний", одні признають правопис з 1929 року, а другі не признають, і т. д. Коротко кажучи: ми в мовнім і правописнім секторі маємо не менше партій, як в політичнім. Це про правопис, а яка у нас велика любов до рідної мови, яка велика сила рідної мови! Скільки приходилось швендятися вулицями міста, щоб десь підслухати рідне слово! Почуєш його — і вже ніби легше на душі стало. Оце й любов до рідної мови. Бувало, як згадаєш, за часів найяснішого пана вбивали нам в голови всякі незрозумілі команди. От, наприклад: „Доппель райген рехтс ум!" Вертиться бідний тиролець сходу то вліво, то вправо, то кругом, з цілого від напруження рясний піт спливає. Нічого не вдієш, звісно — чужа мова. От тільки зверещить старший: „До Параски Гриць кум!" Чуєш лише: цок-цок! — і готове. Оце вам і є та чарівна сила рідної мови.

Широка українська земля та й широка українська мова. Часом підкавказець підкарпатця не зрозуміє, але літературна мова ніби одна. Кажу „ніби". Ось читаю: „Опубліковано децизію делеґатів на конференцію, яка не дала позитивних результатів, що не було для нікого сюрпризом. Делеґати зрезиґнували дефінітивно з дальших дискусій". В другій газеті читаю: „Проголошено постанову представників на з'їзд, який не дав бажаного висліду, що для нікого не було несподіванкою. Представники відмовились остаточно від дальших переговорів". Маємо, отже, дві літературні мови: перша для дуже мудрих людей, а друга для ... менше мудрих. Якби вас хтось запитав: „Звідки взялася українська літературна мова?" — а ви: „е.. е.. е..." Не екайте, бо нічого не виекаєте, а краще загляньте до найновішої історії української літератури київського видання. Там тричі трьома „вченими" ясно зазначено, що всевидючий, всезнаючий та всемогучий геніяльний Сталін сказав, що основою української літературної мови стали говори київсько-полтавські. Ми мусимо бути дуже вдячні геніяльному за його епохальне відкриття і також його київським апостолам, що прояснили наші уми та передали нам цю істину, без якої ми дотепер жили в темноті. Що там вісім мільйонів українських жертв, що їх отець народів послав на лоно Авраама, в порівнянні з такою його великою заслугою! Я особисто є противником такої сталінської догми, і творцем нашої розговірної чи літературної мови вважаю ввесь український нарід, як на рідних землях, так на цілій земній кулі сущий. А де нашого брата не було? Читав я раз в одній українсько-канадійській газеті, що наші земляки умудрились вже в глибоку давнину завоювати Єгипет, стали фараонами й примусили єгиптян всякими позавушниками та щедрим обкладанням їхніх спин нагаями будувати собі величезні піраміди. Тоді то й українська мова була там у великім пошанівку. Я не дивуюсь такій винахідливості наших учених, бож і французький ілюстрований журнал „Мач" в часі Суецької кризи писав, що єгипетський Нассер та жидівський Даян є наші земляки, тільки перший західняк, а другий східняк. Спитаєте певно: „Так чому ж вони бились між собою?" Справа дуже проста. Вони бились, бо обидва добре знають українську приказку: „Бий свій свого, щоб чужий боявся!" Мене таки дуже кортить переконатись, чи єгиптяни не забули ще української мови і чи пам'ятають ще українські нагаї. Як доведеться ще переживати одну еміґрацію чи перееміґрацію, тоді обов'язково поїду до Єгипту.

Наша еміґрація проявляє велику винахідливість у творенні все нових слів. Через еміґрацію наша мова має великий вплив на чужі мови. Наприклад, німецька мова дуже подібна до нашої. Розповідав один бувший вояк, як він отримав бефель рукувати, запакував в рукзак файно деку, взяв шпеку, повну ферфляшу шнапсу, забиндував все фест, потім помашерував на банґоф і цуґом райзував аж до реґіменту. Так сказав би і німець, тільки, бісова душа, поперекручував би слова на свій лад. Скажіть німцеві: „Шляк трафить"! Хіба ж не зрозуміє? Може часом запитає: „Вас?" Тоді сміло відповідайте: „Ні, не мене, а вас!"

А французька мова, що? Візьміть український словник і зачинайте з букви „а". Читайте: абажур, абдикація, абсолютний, аванс, абстинент, аванґард і т. д. Беріть тепер французький словник і знайдете то саме. Отже, бачите, де зайшла наша мова?! Ідете вулицею і чуєте випадково приказуючий жіночий голосочок: „Екут, дідо! Візьми реморку, привези фуражу для ляпенів, апре зробиш собі препаре гамельку на каскрут. Маєш там пулєт, фріт, фромаж і шапін, бо я беру бруетку з лєнжом і йду до лявуару. Не забудь нагонфлювати вельо в батімані!" — Идеш і дивуєшся-диву-

(Закінчення на стор. 3-тій)

ЗАВІТАЮ...

Завітаю без запросин,
Без запросин, наче осінь.
У вікні зламаю крила
Крикну вітром:
милий, милий!

Вийдеш ти — йде нікого, —
Листям встелена дорога.
Ти спитаєш: де ж кохана? —
Німота глуха над ланом.

Місяць — серце похолоде,
А із сліз — зірки навколо.
Із могили неба сич
Скрикне: милу ти не клич!

ВІРА ВОРСКЛО

С. Риндик

ХОДІМ НА ГОРОД

(2)

Сонце пражить, немов навіжене. Кури позабивались попід лопухи і хавкають розпаленими дзьобами. Собаки повисолоплювали червоні язики. Свині позаривалися в прибережне болото і там розкошують, від часу до часу клапаючи лінивими вухами. І ось раптом залунало:

Юррку! Юрррку!

Це наші жаби. Замість американського „гелов", вони юркають.

— Юррку! Юрррку! А чи це Микитишина верша? А чи це Микитишина верррша? Повна раків! Повна рраків! Нівроку. Нівррроку!

Це вихопилася якась одна жаба, найбільш експансивна. За нею вдарила друга, за другою третя (бо кожна цікава знати, чия то верша), і вмить заюркав цілий кут. За ним дальший, а там ще дальший, і так від кута до кута заворохобився увесь став аж до найдальшої заводі. Ніяка сила неспроможна цієї напрасної цікавости вгамувати, бо це голос природи, невпокоренний, невмоленний. Тільки часом очеретяний буґай, надхнений красою цієї колективної деклямації, вибухне й собі:

— Бу-гу! Бу-гу!

І цілий став замре від несподіванки... Запанує тиша.

Але не на довго, бо ось знову:

— Юрку! Юррку!..

І знову від кута до кута, від заводі до заводі заюркав жаб'ячий колектив. І цей юркіт розноситься далеко, далеко. Коли, бувало, їдете до нашого села, то вже за кілька верстов чуєте його. Тільки ген-ген попо полудень ця деклямація вщухає і на мистецький кін виступає така лірика:

— Кум, кум... — очерет тріщить.

— Кум, кум... — осока плющить.

(А то кум до куми
Щупака тащить!).

Але ходім нарешті на той город. Маємо якраз десяту годину ранку, і сонечко ще не дуже припікає. З нами моя маленька сестричка. Вона дуже любить ходити на город, бо там багато цікавого матеріялу. Насамперед довгий загін високої кукурудзи, що росте вздовж плоту. У цій кукурудзі ховаються вовки, а вовків моя сестричка дуже боїться. І, здається, якраз ці вовки ще більше загострюють її цікавість. Ми проходимо біля цього загону, а сестричка тісно тулиться до мене, цупко тримає за руку і тягне до протилежного краю, де під окопом на межі ростуть усякі бур'яни, але не такі високі і страшні, як кукурудза. А головна річ, там можна дечим поживитись.

Маючи на думці оглянути всі подробиці городу, спинимось насамперед на межі, бо вона становить невід'ємну частину кожного городу, навіть такого, як наш, що відгороджений від сусідів плотом із одного боку, а окопом із другого. Тому тут виникає питання: навіщо там межа? А потім взагалі: звідкіля взялася ця інституція? Кому вона потрібна? Та ще під самим окопом, де займає не абискільки місця, бо тягнеться вздовж цілого городу.

Щоб відповісти на це питання, треба добре усвідомити собі, що кожна межа — це Дике Поле, резерват дичі. Якщо город культура, то межа — антитеза її. Вона символізує давнє, праісторичне. А головна річ, втіляє в собі нашу відвічну тугу за дівич-пущами, за дівич-нетрями, за дівич-розкошами первісного, нерушаного світу, одно слово — за раєм. І це є головна рація існування межі. Рація романтична. Відповідно до цієї рації, конституція межі надзвичайно ліберальна. Там панує повна демократія. Нема ніякої супремації, ніякої дискримінації, ніякої влади, ніяких парляментів, ніяких заборон. Кожне зілля може собі там рости і може туди примандрувати, не потребуючи для цього ні афідавітів, ні іншуренсів, ні візи і ніякої іншої вуздечки. Так само може виеміґрувати звідти. Не потребує продиратися через дроти, заміновані поля, заорані границі та вартових собак, двоногих і чотириногих. Якби така межа для людей! Але вони собі того не зичать...

А ще уявіть собі, що ви підгортаєте бараболю, втомилися і хочете трішки перепочити. Треба десь присісти. А де? На грядку не сядете, а в борозні затісно. Тож сідаєте на межу, там під плотом чи окопом.

Або коли ви взагалі хочете полежати на природі, або коли хочете полюбуватися своєю працею, що її вложили в грядки і рослини, то де це зробити, як не на межі? І на тій межі має бути м'яко і пухко, й тому дозволяємо, щоб там росло всяке, яке тільки є на світі, зілля.

Сестричка тягнеться туди, бо там, між іншим, червоніють ягоди дикої малини. Дібравшись до них, вона залазить у саму гущі і збирає до рота солодкі й пахучі капшучки. Це саме роблять там і кури. Від них нічого не сховається в господарстві. Ні те, що росте, ні те, що повзе, ні те, що літає. А очі в курки дуже зіркі. Вона бачить усе. Навіть те, чого нібито немає. Бо ось раптом підскочила вбік і дзьобнула в чисте повітря. Треба думати, що в тій точці, куди вона дзьобнула, була якась нещасна істота. Мабуть, комар. І того комаря курка проковтнула разом із крильцями, з ногами і взагалі з усім тим, з чого складається комарева система. Наїдку не багато, але для курки й комар — м'ясо, може навіть смачніше, ніж для нас українська ковбаса. Хто то може знати?

Коли ми вже біля межі, то присядьмо й собі трохи і придивімся. Ось коло самого краю її зяє якась маленька ямка-дучка, на кшталт лійки, вистелена сухим, як перець, пісочком. Цей пісочок такий дрібний, що, здається, від подуву найслабшого леготу полетить. Але дивімся, зараз щось буде. Онде лізе мурашка. Вона має якесь своє господарське завдання і не має часу думати, чому й для чого та лійка, і навмання порстує до неї. Та лиш положила лапку на край, як умить утратила рівновагу і покотилась карабульцем униз, а пісочок за нею, її присипаючи. Вже ви тієї мурашки не побачите, бо там на споді, під самим устенком лійки, сидить у своїй хаті господар цілого підприємства — якийсь глитайко! Він тую мурашку підхопить і з великим смаком із'їсть. Цей хитрун не потребує нікуди ходити на роботу і відбивати години. Він собі сидить удома і нічим не журиться, а їжа сама приходить до нього і, головна річ, защораз свіжа. А ми, самохвали, кажемо, що людина найрозумніший твір у природі!

Як бачите, в моєму оповіданні нема ніякої системи. Та чи вона потрібна? У житті може так, але в казці ні. І тому зараз оповім вам, як мої батьки зачарували наш город.

Це таїнство почалося з того, що батькові була потрібна для чогось сокира. А він мав таку саму натуру, як я: любив кожну річ класти на своє місце, але ніколи не пам'ятав, де і куди поклав. І тоді нарікав на маму і на дітей. Так одного разу було й з тією сокирою. Довго шукав її і таки не знайшов. Тоді прийшов до твердого переконання, що то мама закинула десь сокиру. В таких випадках мама покидала всяку роботу й починала сама шукати. Перекидала цілу хату і при тому знаходила багато речей, що вже давно пропали. Ми діти дуже любили ці шукання і ще й самі помагали. Та на цей раз мама не могла шукати, бо з вечора розчинила хліб, за ніч розчина добре вкисла, а вранці треба було місити.

ПРО РІДНУ МОВУ

(Закінчення зі стор. 2)

єшся і радуєшся. Який діяпазон рідної мови! Яке її багатство, не використане нашими мовознавцями! А ще такі слова, що їх постійно вживають наші земляки у Франції, як: алє, куше, сава, сає, вуй, а головно слово на „м" з п'ятьох букв. Тим останнім можна виявити всі свої почування, залежно від способу вимови, як вияв радости і смутку, вдоволення і гніву.

Загнала мене лиха доля аж до Ню Йорку. Страшно було висідати з корабля: Новий Світ, звичаї та головне — мова. Коло порту якийсь продавець з візком, на якім написано: „Кішке, кніш, каша пірог". Ага! — думаю — тут не пропадеш! Заходжу якось у великий піст до церкви і бачу з бальконy мого давнього приятеля Івана Пасіку. На жаль, по Службі Божій в натовпі згубив його з очей. Знайшлися люди, що дали мені його адресу. Заходжу й питаю за Іваном Пасікою, але ніхто такого не знає. Раз таки стрінув його на Другій евню. „Здоров, — кажу, — то ти, Іване?" — „Є! Щур!" — відповідає. Кажу йому ,що заходив до нього, та ніхто не знає в тім домі Івана Пасіки. „Треба було казати: Джан Пейсики", — відповідає він. Хотів я спитати, чи, бува, не перехрестився мій друг на іншу віру, але згадав, що бачив у церкві, як він тричі перехрестився, ще й поклона збив та й стримався. Далі з поспіхом каже мій друг: „Я запаркував кару на стріті й біжу до шопу за шусиками для бойсика. Йду на ніч клінувати, а завтра мухую. Поговоримо другим разом. Шур! Гуд бай!" Він побіг та й я побіг додому та просто до правописного словника. Тут мене наші мовознавці підвели. Нічого не знаходжу й зачинаю сам розбирати, що він мені такого наплів. Каже ніби: „Є щур", а дальше ніби: Захар кував кару на стрісі". До чого це все — не розберу. Чого ж того Захара з тою клятою карою кобилою понесло аж на стріху? Каже, що біжить до шопи, а за чим і для кого, то вже як не мізкував головою, нічого не придумав. Спішить, каже, бо йде на ніч клінувати (це, мабуть, клини забивати), а завтра буде мухувати (це, мабуть, мухи виганяти).

Та час минає. От побув я тут кілька місяців і вже сам поширив знання рідної мови. Колись незнані мені слова стали немов рідні від колиски. Все ж таки я маю великий жаль до наших мовознавців. Хто ж повинен тримати якийсь порядок, як не вони?! Чому вони не дбають про розвиток та збагачування нашої рідної мови? Чому не вносять в словники народом вживаних слів? Заснували б „Клюб Квадратового Стола" (Клюб Круглого Стола в Ню Йорку вже є), або „Клюб Круглої Печі" і пережували б усі ті справи. А то виходить давня пісня: народ за революцію — наші політики за еволюцію, народ за самостійність — політики за автономію чи за федерацію, народ за соборність — політики за куцу самостійність. Не хотіли йти в ногу з народом. От і дополітикувались! Так буде і з нашими мовознавцями. Шур.

МИКО.

Майор Богдан Яримович — іде до Єгипту

Майор Богдан Яримович

16-го вересня ц. р. майор **Богдан Яримович** виїхав до Єгипту, де в м. Рава, в районі Гази перебрав командне становище над інженерсько-технічною частиною канадійського війська, що є складовою частиною Армії Об'єднаних Держав.

Майор Богдан Яримович — народився в 1925 році, в Івачеві Горішнім, пов. Тернопіль, Західня Україна. До Канади прибув 4-річним хлопцем із мамою Марією з Дому Редки до свого батька Михайла, що прибув до Канади вже в 1926 р. і поселився в Торонті. Богдан закінчив з успіхом всі школи в Торонті, до університету включно, на якому здобув диплом інженера хемії.

Юнаком, ще за студентських часів, Богдан вступив до резерви канадійської армії. Під час війни зголосився добровольцем до дієвої армії і дослужився до ранги капраля. По демобілізації продовжував студії в іниверситеті, виїжджаючи літом на військові маневри. По закінченні університету остався при війську і укінчив з успіхом старшинські курси в Канаді і в Америці в 1951 - 52 році, відбуваючи військовий старшинський вишкіл в Абердині, Мериленд. За свої військові здібності був підвищений до ранги капітана канадійської армії.

Майор Яримович жонатий з панею Іриною Заяць і має 7-річного Данилка, 6-річну Люсю і 3-річну Ганнусю, які говорять українською мовою. Батьки майора Яримовича відомі в Торонті українські громадяни, активні члени Народного Дому, мають ще одного сина Зенона, уродженця Торонта (1937), який саме цього року закінчив Королівську Військову Академію в Кінгстоні і тепер перебуває на військових вправах у Вінніпеґу. Оба сини говорять добре по-українськи, бо знання української мови отримали від своїх батьків, які крім того посилали їх до Рідної Школи в УНДомі і філії УНО-місто.

Інж. Богдан Яримович підвищений до ранги майора і приділений на командне становище при інженерсько-технічних частинах канадійського війська при армії Об'єднаних Націй у Єгипті, куди виїжджає вже 16-го вересня з Монтреалю.

Для відзначення цієї події влаштовано в неділю 30-го серпня в Клюбі Трокадеро прийняття для майора Яримовича за участю його батьків, друзів і знайомих та представників українського зорганізованого громадянства та преси. Господарем прийняття був заст. голови УНДому п. Іван Савка, який у вступнім слові сказа про важливіші факти з життя майора Яримовича та його батьків. Кладучи його як приклад для української молоді в Канаді, господар підніс тости на здоров'я майора Яримовича, а приявні відспівали йому „Многая літа". Господар представив почесних гостей і представників преси. Миле враження зробила промова майора Яримовича, який доброю українською мовою дякував своїм батькам за національне виховання і за те, що його заохотили вступити до війська. Він в молодості знав три доми: дім свого батька, Божій Дім — церкву і Український Народний Дім. Говорячи про церкву, майор з притиском сказав, що віра тримає нас в купі, і її треба шанувати. Ми маємо бути горді, що ми є українського походження, але маємо бути не менше горді, що ми є громадяни вільної Канади, яка так багато нам дала і далі дає нам кольосальні можливості! Маємо любити також українську мову, яку в Україні переслідують. Мусимо научитися жити разом і спільно працювати для добра Канади і визволення України. Дякуючи за дарунки, він обіцяв Історію Українського Війська простудіювати. Покликаний до слова батько, Михайло Яримович, подякував приявним і висловив свою радість, що це прийняття для його сина Богдана було не тільки родинним, але і національним святом.

Ст. Р.

Відкриття спортового майдану УСК в Ню Йорку

Ню Йорк. - Попередньої неділі місцевий Український Спортовий Клюб святочно відкрив свій спортовий майдан і водночас перший такий майдан в Америці. Майдан знаходиться на Фляшінгу, в околиці, званій Каледж Пойнт. Закуплений коштом 40,000 долярів минулого року, майдан вже настільки упорядкований, що на нім могло відбутися не тільки само відкриття, але й цілий ряд футбольних змагань. Відкриття розпочато відіграванням американського й українського гимнів, після чого о. Єронім Барнич, помічник пароха парохії св. Юра, після відправи, посвятив майдан. Після вступної промови голови УСК мгр. Петра Григоровича відбулася дефіляда молоді, в якій взяли участь шість футбольних дружин УСК, дружина Чорноморської Січі з Нюарку, дружина литовців, дружина УАСТ з Рочестеру, та духова оркестра при парохії св. Юра, яка дуже піднесла святочність дефіляди та цілого відкриття. На програму свята склалося відзначення окремими трофеями членів переможної дружини юньйорів, яка здобула в цім році мистецтво ЗДА, та її менаджерів П. Василишина й п. Качмарського й привіти, зложені представниками установ, а саме п. И. Лисогором від УКК й УНС, И. Беком від Американсько - Німецької Ліги, в рядах якої змагаються дружини УСК, д-ром Е. Жарським від української спортової централі, мгром М. Клецором від Провидіння, інж. П. Пясецьким від Пласту, інж. Б. Раком від КЛК, мгр. І. Хамуляком від Чорноморської Січі в Нюарку, Я. Чумою від СУМА та І. Винником від Комітету Об'єднаних українських організацій Ню Йорку. Д-р Я. Падох, вітаючи від ЮКОМА, закликав спортовців до масової участи в спортових змаганнях у найближчу суботу й неділю, які відбудуться в межах Мазепинського здвигу молоді на Рендалс Філд в Ню Йорку, як теж закликав всю нюйоркську громаду й українців метрополітальної округи взяти масову участь у цьому здвизі, який сполучено з протихрущовською маніфестацією.

Після святочної частини відбулися футбольні змагання поміж дружинами юнаків УСК та литовськими юнаками. Виграли юнаки УСК з відношенням воріт чотири до зера. Змагання молодших юнаків УСК з юнаками Чорноморської Січі дали вислід 1:0 для Січі та головні змагання дня між УСК і УАСТ з Рочестеру покінчилися перемогою гостей у відношенні воріт два до одного. Велике число громадян, які прибули на це свято молоді, є доказом зрозуміння нашої громади для фізичного й нерозривно з ним зв'язаного духового вишколу нашої молоді. Це й дає запоруку, що українська громада допоможе Управі УСК довести до кінця щойно розпочате діло, а саме сплатити борг за площу, докупити сусідній ґрунт для конечного її поширення та влаштувати цей перший український спортовий майдан поза Україною на репрезентативний спортовий стадіон, гідний великої і заможної української гроамди Ню Йорку й його околиць.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА

(11½ Вест 26 вул., Н. И.)

влаштовує Наукове Засідання Природничого Відділу УВАН у ЗДА, що відбудеться в суботу, 26 вересня 1959 року, о год 7-ій веч., в приміщенні Академії. В програмі засідання: доповідь проф. Олександра З. Архимовича на тему: „Критичний огляд сільсько - господарського відділу совєтської виставки в Ню Йорку". — Вхід вільний.

Керівництво Відділу.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ „ЗАРЕВА"

7 вересня ц. р. на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Пенсилвенія, відбулася Конференція „Зарева" ЗДА і Канади. У Конференції взяли участь члени „Зарева" з таких міст: Ню Йорк, Филаделфія, Балтімор, Латроб та Трентон — ЗДА і Монтреаль, Торонто, Гамільтон, Оттава і Монтреаль — Канада, а також члени Центрального Проводу „Зарева".

Конференцію відкрив голова Центрального Проводу Павло Дорожинський, який також керував нарадами. До важливих справ, які обговорила і вирішила Конференція, належали справи: Загального З'їзду „Зарева", пресової діяльности, організаційні та діяльностеві справи.

Черговий Загальний З'їзд ОУАТ „Зарево" намічено відбути в червні 1960 року в Ню Йорку. Технічною підготовою цього з'їзду займеться клітина „Зарева" в Ню Йорку в порозумінні з Центральним Проводом. Крім того Центральний Провід покличе три окремі комісії, до яких входитимуть члени „Зарева" з країн Европи та Північної і Південної Америки: а) організаційна комісія займеться справами членства „Зарева", проаналізує теперішній його стан та рекомендуватиме Загальному З'їздові майбутню організаційну програму; б) пресова комісія - розгляне питання пресово-видавничої діяльности, успіхи й недомагання теперішніх публікацій, розгляне фінансову базу тих публікацій і подасть свої рекомендації в справі дальшої пресово-видавничої діяльности „Зарева"; в) програмова комісія розгляне дотеперішні вияви діяльности „Зарева" назовні і працю його клітин, проаналізує еволюцію членства та його теперішнє зацікавлення і рекомендуватиме Загальному З'їздові рямовий плян програмової діяльности на наступну каденцію.

При нагоді Олімпійських Ігрищ, які відбудуться влітку 1960 року, намічено відбути в Римі чергову конференцію „Зарева" з участю представників його клітин в Европі, Америці та Канаді.

Вирішено відновити видання „Смолоскипа", головним редактором якого буде Осип Зінкевич, Балтімор, ЗДА. Перше число відновленого журналу появиться в січні 1960 року. „Розбудову Держави", головним редактором якої є Марко Антонович, вирішено продовжувати в формі неперіодичних збірників. Для інформативного зв'язку Центральний провід продовжуватиме видання циклостилевого „Листка Дружби". Окремими виданнями появляться інформативні матеріяли про історію „Зарева", його ідеологічні основи та методику праці.

Обговорено справи зовнішніх виявів діяльности „Зарева", при чому відмічено конечність відбувати якнайчастіше Конференції і зустрічі, які давали б нагоду частого обміну думками та персональної зустрічі членства „Зарева" і його прихильників. Вирішено також брати якнайактивнішу участь у всіх імпрезах, організованих крайовими централями, як СУСТА і СУСК, а також Центрального Союзу Українського Студентства.

Ще про дитячу літературу

Вповні погоджуюся з панею Іванною Савицькою, що треба бити в дзвін тривоги з приводу занепаду творчости в ділянці діточої літератури. Справа представляється направду сумно, і треба щось цьому зарадити.

Я хочу подати кілька своїх скромних думок в справі діточої сценічної літератури. Довгий час, бо ще перед війною мене ця справа цікавить, бо в цій ділянці я працювала і досі працюю. Будучи в Станиславові 12 літ, я кожного року приготовляла зі шкільною молоддю вистави, або інсценізації для концертів з релігійною або світською тематикою. Зі старшими учнями та ученицями я організувала навіть такі вистави як „Лісова Пісня", „Маруся Богуславка". Це направдуду була вдячна та корисна праця, а для мене особисто надзвичайно присмна, бо працювати з такими молодими акторами, як діти, цікаво.

Діти люблять грати і солідно до цього відносяться. І працю в цій ділянці треба б продовжувати тут в Америці. Не все дитина любить читати українську книжку, навіть цікаву і з ілюстраціями. Але коли вона дістане ролю, яку буде грати на сцені, на неї будуть дивитися, подивляти, та хвалити, а може навіть і в газеті писати — тоді дитина беззастережно бере свою ролю, вивчає її на пам'ять, щоб добре її грати. Велику користь приносять дітям драматичні вистави. Діти - актори мусять говорити своєю і то літературною мовою. Вони вчаться думати по українськи і жити бодай під час тих проб, чи вистави своєю рідною атмосферою.

На жаль сценічної літературитури є в нас мало. Відновляти вічно „В чужім пір'ю" вже надоїло. Треба творити щось нового. Тематики є багато. Треба тільки уміти знайти тих діточих героїв, чи героїнь. Нехай би це було в казковій фантазії, чи історичнім побуті. Чому не написати п'єси з діточих літ Лесі Українки, чи Івана Франка. Ці люди, будучи дітьми, вже були небуденні і тут є поле для письменника вишукати рису, яку можна б передати на сцені. Чому не знайти наших безіменних дітей - героїв з першої чи другої світової війни, скільки дітей велику ролю відіграло як герої в УПА. Або можна взяти на героїв школярів, молодих музик, та взагалі молодих мистців.

Хтось скаже, що не має грошей на видання такої літератури. Я думаю, що як тільки покажеться нова, але направду цікава діточа п'єса, то вона не буде лежати довго в книгарні на полиці. У нас, слава Богу, в Америці є багато українських дітей, і певно буде їх більше.

Українські школи розкинені всюди, де тільки є наша громада. Є з ким грати і для кого, щоб тільки було що! Тому апелюю до письменниць і письменників, особливо драматургів, пишіть п'єси для дітей, а ми будемо їх ставити, діти будуть грати свої українські п'єси, а батьки дітей і глядачі будуть вам вдячні довгі роки.

Ярослава Барничева

Д-р Ст. Дмоховський

КРАЩЕ ЖУВАТИ — МЕНШЕ БОЛІВ ГОЛОВИ

Недавно можна було на засіданні хірургів в Дісельдорфі почути цілий ряд докладів, які наводили доказ, що правильне жування є передумовою гарного стану здоров'я. Тут не було на думці проповідування багатьох шлункових спеціялістів , будьтоби треба кожний кусок їжі 32 рази пережувати, щоб він був добре роздрібнений і вимішаний зі слиною, коли доходить до шлунка, тільки зовсім щось нового було предметом наукового збору — хто бажає себе добре почувати, мусить симетрично жувати. Хто жує несиметрично, цього щелепний суглоб непомітно зміняється: поверхні суглоби стаються шорсткими, вони труться одна об одну, й це спричинює болі не тільки в суглобі, але й в потилиці. Дотепер ніхто про це не подумав, що довготривалі болі голови можуть мати причину в зміненім щелеповім суглобі, а хворі, які жують несиметрично, безпомічно ходять від клініки до клініки.

Інтересним є,в який спосіб хірурги прийшли до спостереження, що зміни щелепових суглобів постають внаслідок фальшивого жування. Виясснення цього процесу вимагає тільки місця, що мусимо це представлення сильно скоротити. Завважено, що деякі люди при жуванню клацають як зіпсований замок від дверей, хірурги випрацювали „функційну аналізу", за допомогою, якою мона провірити, чи хтось жує симетрично чи ні. Справді показалося, що люди, клацачі при жуванні . . . жують несиметрично. Тоді показали ххірурги хворим, як жувати симетрично. І справді по якомусь часі зникло докучливе клацання.

Врешті провірювали хірурги більшу скількість людей „функційною аналізою" на пробу симетричного жування і ствердили, що багато людей не жує симетрично. Деякі виказували хворобові зміни на суглобах, які в іншім випадку були б переочені. І з тих, у яких виявилися справді легкі артретичні зміни на щелепових суглобах, багато терпіли від хронічних болів голови, не маючи поняття про їхню причину. Так замикається врешті цей перстень. Хірурги є тієї думки, що кожний, який терпить від хронічних болів голови, мусить піддатися провіренню, чи він жує симетрично. Коли ж виявиться, що він жує неправильно, несиметрично, через що поверхні хрящок суглобів є нерівно при жуванню обтяжені, то пацієнт насамперед дістає поучення, як правильно жувати. Це можна скоро вивчити. Вимагає тільки певної уваги і дисципліни. Коли ж суглоби ще не за сильно артретично змінені, коли пацієнт вивчив правильно жувати, а з тим і зникають болі голови.

● Голляндська коронна принцеса Беатрікс, яка прибула до ЗДА на 10-денну візиту для відзначення 350-річчя відкриття ріки Гудсон, 21-го вересня відлетіла до Голляндії. В останню неділю вона була на Богослужбі в Олбані разом із родиною губернатора Рокефеллера, а після того на прийнятті в домі американського амбасадора в Голляндії Філіпа Йонґа, який тепер перебуває на відпустці в ЗДА.

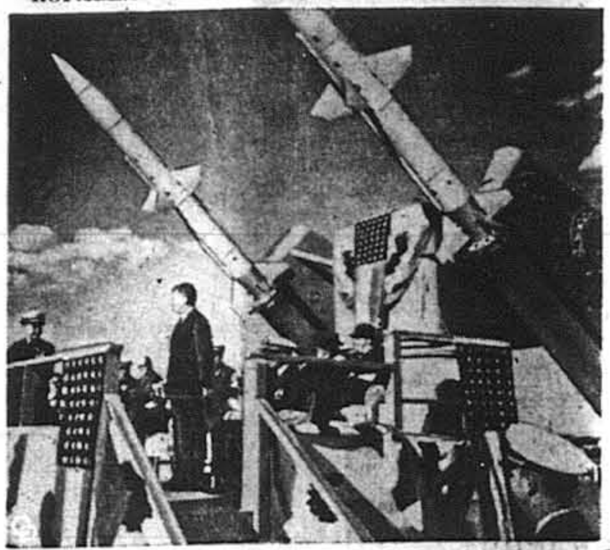
Управи залізниць пропонують зменшити платні робітникам на 15 центів від години

Шикаго. — Залізничі лінії відповіли на домагання робітників збільшити заробітні платні в загальній сумі на 750,000,000 долярів пропозицією зменшити заробітки своїх затруднених на 15 центів від години праці, що дало б загальну суму майже одного більйона долярів. Працедавці пропонують зменшення платень всім родам робітників, і тим, які обслуговують поїзди, і тим, що працюють в бюрах, заявляючи, що запропоноване зменшення зрівнало б залізничних робітників, які пересічно заробляють $2.37 за годину працю, з промисловими робітниками, які дістають пересічно по $2.16 на годину. Представник однієї з робітничих спілок Джордж Е. Лейті заявив, що пропозиція залізничих ліній є неоправдана і нереалістична. Лейті заявив, що робітники повинні дістати 25-центову підвишку від години праці, а домагаються тільки по 15 центів за годину. В 1953 році число робітників на залізницях виносило 1,200,000, і вони діставали платні на суму $5,381,000,000. 1956 р. робітників було 1,058,000, а платні виносили $6,000,000,000.

У Відні розпочалась міжнародна конференція „атому для миру"

Відень. — У вівторок 22 ц. м. розпочалась третя з черги конференція Міжнародної агенції атомової енергії, покликаної до життя внаслідок історичного заклику президента Айзенгавера з 1953 р. про „атом для миру". Приявними є делегати від 70 країн, науковці, дипломати і політики. Хоч Міжнародна агенція атомової енергії існує вже два роки, проте її діяльність до цього часу мінімальна, головно внаслідок все ще занадто великих коштів, получених із добуванням атомової енергії. Теперішня конференція — за коментарями преси — стоятиме під знаком нових надій, зв'язаних із недавніми розмовами у Вашингтоні між головою державної американської Комісії атомової енергії Джоном МекКоном та совєтським відпоручником для справ атомової енергії, Василієм Ємільяновим, який приїхав до ЗДА в почоті Хрущова. Міжнародні кола, зацікавлені застосуванням атомової енергії для мирних цілей, сподіваються, що від совєтсько - американських розмов прийде оживлення в діяльності Міжнародної агенції. Головою конференції обраний японець д-р Гіроо Фуруучі, а програв совєтський кандидат проф. Георгій Наджаков.

КОРАБЕЛЬ ОЗБРОЄНИЙ В КЕРОВАНІ РАКЕТИ

В тіні керованих ракет капітан Ф. Л. Рулман показує достойникам новий кружляк „Ю. С. С." в доках фльоти в Бостоні.

Директор бюджету бачить можливість зменшити податки

Вашингтон. — Директор бюджету Моріс Г. Стенс в інтерву з представником тижневика „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" заявив, що американські платники податків могли б мати менші федеральні податки без зменшування видатків на оборону, коли б вони дійсно домагалися зменшити бюджет в інших ділянках. Стенс казав, що зменшення видатків на оборону країни можливе тільки тоді, коли б було порозуміння в цій справі з СССР, але зменшити видатки на інші цілі таки можливе, і тоді була б надвишка в бюджеті, яку, на думку директора Стенса, в першу чергу треба б ужити на зменшення федерального заборгування. Але Стенс сказав, що якщо уряд побачить, що не вдасться збалянсувати бюджету, тоді треба б збільшити податки. Та це не буде потрібне, коли Конґрес буде обережний в ухвалюванні федеральних видатків на необобонні цілі.

Пейпінґ приготовляється до ювілейних святкувань

Гонґ Конґ. — На 1-го жовтня ц. р. почнуться в столиці комуністичного Китаю ціломісячні святкування 10-х роковин приходу в Китаї до влади комуністів. З уваги на ці роковини у Пейпінґу від року проводились гарячкові будівельні роботи. Здвигнено цілий ряд нових будинків, перероблено старі, добудовано готелі, покладено нову сіть каналів, змодернізовано старі гостинниці і т. д. Нова залізнична стація в Пейпінґу може денно приймати й відправляти 200,000 подорожніх, спортовий стадіон поміщує 80,000 глядачів. Сподіваються, що мільйон осіб візьме участь в різнородних парадах та що зокрема прибуде 100,000 закордонних відвідувачів. З Совєтів прибуде московський Большой балет, прибудуть різні симфонічні оркестри й закордонні театральні дружини. Центральною задордонною фігурою в тих парадах буде Нікіта Хрущов, який буде вдоволений, що йому будуть лише підлещувати, а не ставити клопітливих запитів, як в ЗДА, що так його сердять. Однак Хрущов заявив, що головну промову від совєтської делеґації виголосить Міхаїл Суслов. Комуно-китайський уряд докладає всіх зусиль і запрягає десятки тисяч своїх невільників до праці над приготуванням до тих парад, щоб зробити ними враження серед азійсько - африканських народів та дещо злагіднити погані настрої, які настали у зв'язку з кривавим режимом в Тибеті та конфліктом з Індією.

● **В Альжирі** протягом вісьмох місяців цього року згинуло в терористичних актах, проведених мусульманськими партизанами 1,456 мусульман і 157 европейців; 1,297 мусульман і 377 европейців поранено. Крім цього, 1,653 мусульман і 63 европейців схоплені й вивезені партизанами до гірських криївок.

● **В містечку Шантілі**, недалеко Парижу, п'ять альжирських терористів з-поза кущів обстріляли з ручних скорострілів старенького лідера т. зв. Альжирського національного руху, Мессалі Гаджа, коли він проходжувався з кількома гістьми недалеко свого дому. Поліція двох напасників поранила, а одного вбила.

ТАРЗАН, ч. 4,332. Нова містерія.

Всередині мавполюд докладно перевірив влаштування та ствердив, яке було його зловісне призначення.

А тоді він нагло був заалярмований притишеним зойком!

Идучи за звуком Тарзан відкрив задні двері... І там знайшов жалісну, старшу людину, безпорадно прив'язану.